

Wie **maakt** de deontologische regels?

Dit is een zeer belangrijk kenmerk van de deontologie: deontologische regels worden gemaakt door de beroepsgroep zelf.

In een democratie worden de wetten gemaakt door de parlementen. In het parlement zitten de vertegenwoordigers van het volk en het volk maakt dus de wetten.

Voor deontologie is dat niet helemaal zo. Zoals hiervoor werd uitgelegd, zijn de deontologische regels eigen aan een welbepaald beroep. Je moet dus gepikt en gemazeld zijn in dat beroep wil je goed kunnen uitmaken wat je nu precies binnen dat beroep moet doen om goed te handelen.

Beroepen die een deontologie kennen, hebben die deontologie zelf ontwikkeld. Het kan dan zijn dat die regels uiteindelijk via de gewone kanalen een wet zijn geworden, maar dat neemt niet weg dat ze vanuit het beroep zelf zijn ontstaan.

In de advocatuur is dat nog het duidelijkst van al. Advocaten hebben een echt advocatenparlement en die maakt haar eigen “reglementen”. Die reglementen zijn, voor de advocaten, echte wetten. Met dezelfde waarde als wetten van het parlement. Om die reglementen te kunnen maken komt het gewone parlement niet tussen. Ook geen minister. Voor andere beroepen kan het wel zijn dat het parlement of de minister een deontologische code die de beroepsgroep maakte bekrachtigt. Zo is er bijvoorbeeld het Koninklijk besluit van 2 april 2014 tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog.

De macht om zijn eigen regels te maken noemt men autoregulering of zelfregulering.

Oefening: *Bestaat het gevaar dat met autoregulering een beroepsgroep zich boven de wet verheven acht?*

Waarom is autoregulering zo belangrijk?

Wij leven in een democratie. Dat betekent dat alles wat in ons land gebeurt in het voordeel moet zijn van onze samenleving en dat die samenleving en haar burgers vrij moeten zijn.

Dit betekent ook dat de burgers altijd moeten kunnen worden beschermd tegen het risico dat de overheid haar macht misbruikt.

Als bepaalde beroepen zo belangrijk zijn voor de samenleving (zie hiervoor), dan moeten de burgers de zekerheid hebben dat die beroepen zelf niet onder de knoet van de overheid komen te staan.

Immers, als de overheid bepaalde belangrijke beroepen in zijn macht krijgt, dan verliest de burger een bescherming en wordt het recht op een goed leven bedreigd.

Een voorbeeld. Om een gelukkig en goed leven te leiden, helpt het om beroep te kunnen doen op een goede gezondheidsdienst.

De samenleving heeft er alle belang bij dat die goede gezondheidsdienst voor iedereen toegankelijk is. Ook voor de zwaksten in de samenleving: de mensen die geen huis hebben, de vluchtelingen, de gevangenen, de mensen zonder inkomen, etc.

Mogelijks kan het gaan om delen van de bevolking waar bepaalde politici het zo niet op hebben begrepen. Mochten die politici de deontologie kunnen maken, dan zouden zij via dat kanaal hun politieke ideeën kunnen doordrukken, door bijvoorbeeld bepaalde mensen die zij liever het land zien verlaten, van medische hulp af te snijden. Om dat doel te bereiken zouden zij in de deontologie kunnen schrijven dat de spoeddienst van een ziekenhuis alleen mensen met een officiële woonplaats in een straal van x-km rond het ziekenhuis mogen helpen. Zoiets kunnen geneesheren, gelet op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid, niet toestaan. Daarom moeten zij vrij hun eigen deontologische regels kunnen ontwikkelen en zelf bepalen dat zij iedereen moeten helpen (en de geneesheer die dat weigert kan dus uit het beroep worden gezet).

Oefening: *Bespreek voor andere beroepsgroepen het gevaar dat zij en de samenleving lopen indien de overheid vrij, los van de beroepsgroep, de deontologie zou kunnen bepalen.*